

حقوق قراردادهای نفت و گاز در عرف بین الملل و نظام حقوقی افغانستان و ایران

نویسنده:
سید شعیب عالمی

انتشارات کتابداران

«صفر تا صد کتابتان را به کتابداران بسپارید»

سرشناسه: عالمی، سیدشعیب، ۱۳۷۰ - /عنوان و نام پدیدآور: حقوق قراردادهای نفت و گاز در عرف بین الملل و نظام حقوقی افغانستان و ایران / نویسنده سیدشعیب عالمی.
 مشخصات نشر: مشهد: انتشارات کتابداران، ۱۳۹۹. / مشخصات ظاهری: ۳۲۸ ص.
 شابک: 978-622-6280-86-0: ۶۸۰۰۰۰ ریال وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 یادداشت: کتابنامه: ص. ۳۲۱ - ۳۲۸. / موضوع: قراردادهای نفت و گاز / موضوع: Oil and gas leases
 موضوع: قراردادهای نفت و گاز -- ایران موضوع: Oil and gas leases - Iran
 موضوع: قراردادهای نفت و گاز - افغانستان / موضوع: Oil and gas leases - Afghanistan
 موضوع: نفت -- ایران -- صنعت و تجارت -- قراردادها
 موضوع: نفت -- افغانستان -- صنعت و تجارت -- قراردادها
 موضوع: نفت -- ایران -- صنعت و تجارت -- قراردادها / موضوع: Gas industry--Iran -- Contracts
 موضوع: نفت -- افغانستان -- صنعت و تجارت -- قراردادها
 موضوع: نفت -- افغانستان -- صنعت و تجارت -- قراردادها / موضوع: Gas industry -- Afghanistan -- Contracts
 موضوع: نفت -- ایران -- صنعت و تجارت -- قراردادها / موضوع: Gas industry -- Economic aspects
 موضوع: قراردادهای (حقوق بین الملل) / موضوع: Contracts (International law)
 رده بندی کنگره: ۳۹۱۵ K
 رده بندی دیویی: ۳۴۳ / ۰۷۷۲ شماره کتابشناسی ملی: ۷۵۲۸۸۱۵ وضعیت رکورد: فیبا

انتشارات کتابداران

مجری چاپ و نشر آسان و ارزان کتاب

حقوق قراردادهای نفت و گاز در عرف بین الملل و نظام حقوقی افغانستان و ایران

نویسنده: سید شعیب عالمی

ناشر: کتابداران - مشهد (میرزایی ۰۹۱۵۹۱۵۴۰۶۸)

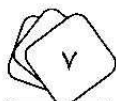
طراح جلد، صفحه‌آرایی و امور چاپ: مصطفی میرزایی

شمارگان: ۵۰۰ جلد نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۹

شابک: ۸۶-۰۰-۶۲۸-۶۲۲-۹۷۸ قیمت: ۶۸۰۰۰۰ تومان

شناسه مجوز چاپ و انتشار کتاب (وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی): 9-47030-464318

حق چاپ و نشر برای نویسنده و انتشارات کتابداران محفوظ می‌باشد.

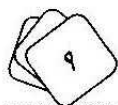
پیش مقدمه

در یک نگاه

کشور افغانستان با ذخایر بکر و سرشاری از نفت و گاز، موقعیت جغرافیایی مناسب، بازار داخلی مصرفی بدون رقیب و بهشت مالیاتی، همواره می‌تواند یکی از اهداف شرکت‌های بین‌المللی نفتی جهت سرمایه‌گذاری در بخش بالادستی باشد، اما به دلیل عدم ثبات سیاسی، تاکنون در بهره‌برداری از این منابع تجربه چندانی نداشته و یا در قبال پذیرش ریسک امنیت تأسیسات و اموال پروژه، مجبور به اعطاء امتیازاتی به طرف مقابل شده است.

در این بین، نقش قانونگذار برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی جهت رشد اقتصادی، افزایش صادرات و تأمین نیاز شدید داخلی، در عین تضمین منافع ملی تعیین‌کننده خواهد بود.

کتاب حاضر بر آنست با بررسی مدل‌های سه‌گانه قراردادهای بالادستی نفتی، نظام مالی و مالیاتی و شروط و تعهداتی که تعیین‌کننده منافع طرفین هستند را در سه ضلع مثلث قانونی نفتی در افغانستان مورد تفسیر و تطبیق با قوانین کشورهای دیگر قرارداده تا نقاط مثبت، ضعف و ابهام آن برجسته شده و پیشنهاداتی برای اصلاح آن ارائه کند.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیش مقدمه.....	۷
مقدمه.....	۲۳
بخش اول؛ مفاهیم و کلیات حقوق نفت و گاز.....	۲۹
فصل اول: مفاهیم.....	۳۱
مبحث اول: تشکیل نفت و گاز و انواع آن.....	۳۱
گفتار اول: مفاهیم کاربردی در صنعت نفت و گاز از منظر فنی و قانونی.....	۳۱
بند اول: نفت.....	۳۱
الف: انواع نفت ها.....	۳۴
۱. نفت خام: Crude oil.....	۳۴
۲. ترش نفت: Sour oil.....	۳۴
۳. نفت خام ترش: Sour crude oil.....	۳۵
۴. نفت خام برنت: Brent Crude Oil.....	۳۵
واحد اندازه گیری نفت، (بشکه (Barrel (petroleum).....	۳۵
ب: خصوصیات نفت خام های خاورمیانه.....	۳۶
بند دوم: گاز طبیعی.....	۳۷
الف: گاز طبیعی: Sweet gas.....	۳۷
ب: گاز تر: Wet gas.....	۳۸
ج: گاز ترش (اسیدی): Acid gas.....	۳۸
د: گاز همراه: Associated Gas.....	۳۸

۳۸	گفتار دوم: نفت و خواص شیمیایی
۳۹	بند اول: نفت
۳۹	الف: اجزاء سازنده هیدروکربن
۴۰	تفاوت عناصر نفت خام، گاز طبیعی و مایع
۴۱	ب: سولفور (و اثرات آن در نفت)
۴۱	ج: نفت های خام شاخص
۴۲	د: خصوصیات نفت خام
۴۳	بند دوم: گاز طبیعی
۴۳	الف: اجزاء سازنده گاز طبیعی
۴۳	انواع گاز طبیعی
۴۵	ب: میعانات گازی
۴۶	سنجش میعانات گازی
۴۷	گفتار دوم: مخازن هیدروکربنی
۴۸	بند اول: ساختار پوسته زمین
۴۹	بند دوم: سنگ های منشاء، زایش، مهاجرت و تجمع هیدروکربن
۵۰	الف: زغال سنگ
۵۰	ب: شیل
۵۰	ج: زایش (تولید) هیدروکربن "نفت و گاز"
۵۲	د: مهاجرت نفت و گاز
۵۳	ه: تجمع هیدروکربن
۵۴	و: سنگ های مخزن
۵۴	ز: اشباع
۵۵	مبحث دوم: عملیات نفت و گاز
۵۵	گفتار اول: تعریف عملیات نفتی
۵۶	بند اول: زنجیره عملیات نفتی
۵۶	الف: مرحله اکتشافی

- ب : مرحله توسعه (انکشاف) و تولید ۵۷
- ج : ذخیره، حمل و نقل و فروش ۵۸
- بند دوم : تقسیم عملیات نفتی ۵۹
- گفتار دوم : عملیات بالادستی نفت و گاز ۶۰
- گفتار سوم : عملیات پایین دستی ۶۵
- سایر تفاوت های دو حوزه بالادستی و پایین دستی ۶۷
- گفتار چهارم : قرارداد خدمات جیو لوجیکی، جیو فیزیکی، جیو شیمیکی ۶۸
- فصل دوم : کلیات و پیشینه تاریخی ۶۹
- مبحث اول : پیشینه و تحولات تاریخی قراردادهای نفتی در جهان ۶۹
- گفتار اول : تاریخچه کشف نفت ۶۹
- گفتار دوم : قراردادهای امتیازی ۷۱
- بند اول : قراردادهای امتیازی سنتی ۷۱
- بند دوم : شکل گیری قراردادهای امتیازی مدرن ۷۲
- گفتار سوم : شیوع قراردادهای مشارکت در تولید ۷۳
- گفتار چهارم : قراردادهای انجام خدمت (و تقسیم تولید) ۷۶
- گفتار پنجم : بازیگران عمده در صنعت نفت و گاز از ابتدا تاکنون ۷۹
- بند اول : شرکت های بین المللی در عرصه بالادستی ۷۹
- الف : انواع بازیگران عمده صنعت نفت و گاز ۷۹
- ب : سیطره هفت خواهران نفتی بر صنعت نفت دنیا ۸۰
- بند دوم : هفت خواهران ملی ۸۰
- مبحث دوم : سابقه تاریخی قراردادهای نفت و گاز در افغانستان ۸۲
- گفتار اول : سیر تاریخی و تکاملی حقوقی ۸۲
- بند اول : سیر تاریخی قانونی نفت در افغانستان ۸۲
- الف : قانون نفت و گاز (هایدروکربن ها) ۸۲
- ب : مقررہ نفت و گاز هایدروکربن ها ۸۴

- ج : قانون تعدیل قانون نفت و گاز ۸۵
- بند دوم : تاریخچه اکتشافات و قراردادها در افغانستان ۸۶
- الف : دسترسی عمومی به قراردادهای نفتی افغانستان ۸۶
- ب : قراردادهای نفتی منعقد شده در افغانستان ۸۷
- مبحث سوم : کلیات و شاخصه های قراردادهای نفتی ۸۹
- گفتار اول : تعریف قراردادهای نفتی و انواع آن ۸۹
- گفتار دوم : قراردادهای نفتی ؛ عمومی دولتی یا تجاری خصوصی ؟ ۱۰۱
- بند اول : تفاوت دولتها ۹۲
- بند دوم : استراتژی قراردادی ۹۴
- مبحث چهارم : رژیم حقوقی حاکمیت و مالکیت بر منابع طبیعی و نفت و گازی ۹۶
- گفتار اول : حاکمیت ملی بر منابع نفت ۹۶
- بند اول : شکل گیری اصل حاکمیت ملی بر منابع طبیعی ۹۶
- بند دوم : اصل حاکمیت بر منابع طبیعی به عنوان یک ضابطه در حقوق بین الملل ۹۹
- بند سوم : تعهدات ناشی از اصل حاکمیت بر منابع طبیعی ۱۰۱
- تعهد به پرداخت غرامت ۱۰۱
- گفتار دوم : فقه اسلامی ۱۰۳
- بند اول : مالکیت منابع طبیعی و نفتی در فقه امامیه ۱۰۳
- الف : منابع نفت بعنوان معادن باطنی ۱۰۳
- ب : منابع نفت بعنوان معادن ظاهری ۱۰۳
- بند دوم : انواع مالکیت و اموال در اقتصاد اسلامی ۱۰۴
- گفتار سوم : مالکیت منابع نفت در حقوق موضوعه ۱۰۶
- بند اول : نظام حقوقی مالکیت بر منابع نفت در قوانین موضوعه ایران ۱۰۶
- بند دوم : نظام حقوقی مالکیت بر منابع نفت در قوانین موضوعه افغانستان ۱۰۷
- الف : قانون اساسی افغانستان ۱۰۷
- ب : قانون نفت و گاز (هایدروکربن ها) ۱۰۸
- بند سوم : حقوق کشورهای غربی ۱۱۰